

Instytut Pamięci Narodowej - Szczecin

<https://szczecin.ipn.gov.pl/pl9/aktualnosci/246046,89-rocznica-rozpoczecia-Operacji-polskiej-NKWD.html>
13.08.2026, 22:36

89. rocznica rozpoczęcia „Operacji polskiej” NKWD

Pomordowanych i udręczonych w niej polskich obywateli uczcili, składając kwiaty przy pomniku Ofiar Operacji Antypolskiej NKWD 1937-1938 i Zagłady Nadberezynców w Kołobrzegu, dyrektor Oddziału IPN w Szczecinie Krzysztof Męciński i naczelnik Oddziałowej Komisji Ścigania Zbrodni Przeciwko Narodowi Polskiemu prok. Marek Rabiega.

11.08.2026

Operacja antypolska była planowanym, zorganizowanym działaniem ZSRR przeciwko osobom polskiej narodowości, które – najczęściej bezpodstawnie – podejrzewano o współpracę z polskim wywiadem i nie istniejącą już od 1921 roku Polską Organizacją Wojskową. Na podstawie tajnego rozkazu operacyjnego nr 00485 z 11 sierpnia 1937 roku Ludowego Komisarza Spraw Wewnętrznych Nikołaja Jeżowa, zaaprobowanego i prawdopodobnie zainspirowanego przez Stalina, w byłym ZSRR prowadzono od 11 sierpnia 1937 r. do listopada 1938 r. tzw. „Operację antypolską”. Na podstawie tego rozkazu rozpoczęła się planowa eksterminacja Polaków mieszkających w ZSRR. Funkcjonariusze NKWD aresztowali ok. 140 tys. Polaków, z tego skazano na śmierć i rozstrzelano 111 tys. osób. Byli to Polacy mieszkający na dawnym terenie II Rzeczypospolitej, przekazany ZSRR na mocy traktatu ryskiego, rzekomi członkowie POW, polscy jeńcy z wojny polsko-bolszewickiej, duchowni, nauczyciele, urzędnicy i imigranci z Polski.

W sprawie tej zbrodni komunistycznej, będącej zbrodnią przeciwko ludzkości, a zarazem ludobójstwem dokonany przeciwko osobom polskiej narodowości śledztwo prowadzi działająca przy szczecińskim Oddziale Komisja Ścigania Zbrodni Przeciwko Narodowi Polskiemu.

W wyniku prowadzonych przez sowieckie NKWD działań zostało zamordowanych ok. 111 tys. a uwięziono, w warunkach zagrażających biologicznej egzystencji w sowieckich łagrach, ok. 29 tys. Polaków. Do dziś zgromadziliśmy 142 tomy akt śledztwa liczące ok. 28 tysięcy stron, zawierające, m.in. protokoły przesłuchań świadków, materiały z postępowań przeciwko polskim obywatelom a także listy, wspomnienia, pamiętniki dostarczone przez rodziny ofiar

- mówi prowadzący śledztwo prokurator Robert Osiński.

W toku śledztwa prokurator sporządził listy i biogramy już ponad 22 tys. ofiar i kilkaset – sprawców tych zbrodni.

Wciąż poszukiwani są świadkowie – rodziny ofiar. Prok. Robert Osiński zapowiada, że zwieńczeniem śledztwa będzie oddanie czci ofiarom „Operacji antypolskiej” poprzez opublikowanie liczącej najpewniej kilkaset stron księgi z decyzją kończącą postępowanie. W księdze tej znajdzie się szczegółowy opis „Operacji antypolskiej”, lista wymienionych z imienia i nazwiska sprawców i lista oraz biogramy osób pokrzywdzonych.

Kołobrzesci pomnik został odsłonięty 11 sierpnia 2023 r. z inicjatywy stowarzyszenia Społeczny Komitet Budowy Pomnika Ofiar Operacji Antypolskiej NKWD 1937-1938 i Zagłady Nadberezynców w Kołobrzegu.

[Poprzedni Strona](#)
[Następny Strona](#)

Szczecin